



**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Č. j. ČŠIS-1513/11-S

**Název právnické osoby
vykonávající činnost školy:** Dětský domov a Základní škola, Ledce 55

Sídlo: Ledce 55, 273 05 Smečno

IČ: 487 06 302

Identifikátor: 600 021 653

Právní forma: Příspěvková organizace

Zastoupená: Mgr. Romanem Pejšou

Zřizovatel: Středočeský kraj, Zborovská 11, Praha 5

Místo inspekční činnosti: Ledce 55, Smečno

Termín inspekční činnosti: 30. květen a 1. červen 2011

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, získávání a analýza informací o vzdělávání žáků, o činnosti školy, sledování a hodnocení efektivnosti vzdělávací soustavy základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Inspekční činnost byla zaměřena na žáky vzdělávající se v oborech vzdělání 79-01-B/001 Pomocná škola a 79-01-B/01 Základní škola speciální. Sledovaným obdobím byly školní roky 2008/2009 až 2010/2011 k datu inspekce.

Aktuální stav školy

Právnícká osoba Dětský domov a Základní škola, Ledce 55 vykonává činnost dětského domova (dále též DD), základní školy (praktické), základní školy speciální (dále též škola, ZŠsp), školního klubu a školní jídelny. V hodnoceném období se změnila její vzdělávací nabídka, byly realizovány výmaz praktické školy dvouleté z rejstříku a zápis školního klubu a místa poskytování jeho služeb do rejstříku (Ledce 81). Zvýšila se kapacita ZŠsp z 10 na 15 žáků.

V hodnoceném období vždy k datu 30. září počet žáků ZŠsp klesal (11, 10 a 8 žáků). Ve školním roce 2010/2011 má ZŠsp dvě třídy, k 30. září 2010 byla její kapacita naplněna kapacita na cca 53 %. Od 1. září 2010 zahájila v sedmém ročníku výuku podle vlastního Školního vzdělávacího programu pro základní školu speciální (dále též ŠVP). Ostatní žáci ZŠsp se vzdělávají podle dobíhajícího vzdělávacího programu Pomocná škola a přípravný stupeň pomocné školy čj. 24035/1997-22.

Míra odborné kvalifikovanosti se ve stejném období podstatně nezměnila. Ke dni inspekce byl pouze jeden z celkového počtu pěti pedagogů ZŠsp odborně kvalifikovaný. Asistenční podporu zajišťovala nekvalifikovaná asistentka pedagoga. Vnitřní materiální vybavení se částečně zlepšilo především díky inovaci ICT (dvě interaktivní tabule, nové LCD monitory a PC) a obměně žákovského nábytku. Na zahradě bylo vybudováno hřiště a instalovány různé sportovní prvky využívané pro relaxaci a rozvoj pohybových dovedností žáků. Dlouhodobě se ale nedaří vyřešit zateplení budov a opravit fasády. S rozšířením míst pro vykonávání školských služeb (viz Ledce 81) právnícká osoba získala budovu tzv. „Zámečku“. Ta je již zčásti zrekonstruována, využívá se především pro zájmové činnosti (keramika, pohybové aktivity).

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Ve sledovaném období nebyl žádný žák přijat na základě vyhlášeného zápisu k povinnému vzdělávání. Aktuálně se v ZŠsp vzdělávají pouze žáci z DD. Všichni do ní byli zařazeni po přestupu z jiné školy v souvislosti s přijetím do ústavní výchovy nebo převedením do oboru vzdělání základní školy speciální po té, co byli neúspěšní ve vzdělávacím programu pro žáky s lehkým mentálním postižením (dále LMP). Pro snazší adaptaci žáků při změně školy (viz zmíněné přijetí od ústavní výchovy) vyučující ve spolupráci s vychovateli DD uplatňují zvýšený individuální přístup. V rámci vytváření podmínek pro zohledňování speciálních vzdělávacích potřeb žáků ředitel ustanovuje funkci asistenta pedagoga k žákovi se zdravotním postižením, vždy za podmínek stanovených právními předpisy. Doba jeho přímé pedagogické činnosti je účelně stanovena tak, aby byl ve třídě přítomen při výuce předmětů, ve kterých žák potřebuje největší podporu. Škola spolupracuje s klinickým logopedem, který realizuje logopedickou nápravu. Přínosem pro řešení zejména emoční labilita a rizikového chování žáků je v tomto školním roce navázaná pravidelná spolupráce s psychologem, který se na základě výsledků terapeutických rozhovorů spolupodílí s metodikem prevence na stanovování konkrétních opatření, pozitivní je také působení psychologa jako mediátora. Tato spolupráce příznivě ovlivňuje chování žáků. Škola svoji vzdělávací nabídku prezentuje zejména prostřednictvím vlastních webových stránek, výsledků žáků (výstavy jejich prací, účast v soutěžích apod.) a zapojováním se do života obce.

Vyučující průběžně vyhodnocují individuální výsledky vzdělávání a následně upravují vzdělávací cíle a postupy tak, aby korespondovaly s možnostmi jednotlivých žáků. Průběžné hodnocení v hodinách bylo motivující, oceňovalo snahu žáků a zaměřovalo se na úspěšně zvládnuté úkoly. Výsledky vzdělávání pravidelně vyhodnocuje i pedagogická rada. Výchovný poradce (ředitel) včas seznamuje pedagogické pracovníky s diagnostickými závěry a navazujícími doporučeními školských poradenských zařízení (dále ŠPZ) pro další práci se žáky. Na požadované úrovni poskytuje i kariérní poradenství. Účinnost motivování žáků k pokračování ve vzdělávání se daří zvyšovat. Zatímco na počátku sledovaného období na vyšší typ speciální školy nepodalo přihlášku 100 % absolventů, v loňském školním roce to bylo jen 25 % žáků. V tomto školním roce již přihlášku podali všichni vystupující žáci a všichni také byli přijati. O výsledcích vzdělávání jsou prokazatelným způsobem informováni rodiče nebo opatrovníci žáka, případně odbor sociálně-právní ochrany dítěte.

Škola sleduje a vyhodnocuje také celkové výsledky vzdělávání. V hodnoceném období všichni žáci prospěli, z toho jedna čtvrtina s vyznamenáním. Hlavním kritériem celkových výsledků vzdělávání, které škola sleduje, je míra socializace žáka v rámci jeho osobnostních předpokladů, zejména dosažená míra samostatnosti v běžném životě. Většina žáků se po ukončení nařízené ústavní výchovy vrací do rodin, ostatní přecházejí do ústavní sociální péče.

Cílem ŠVP ZŠsp je příprava žáků na další vzdělávání a jejich úspěšné následné sociální, případně pracovní začlenění. Disponibilní časovou dotací ve školním vzdělávacím programu ZŠsp škola v souladu s možnostmi žáků na obou stupních využila pro navýšení časové dotace vzdělávacích oborů *Matematika* a *Tělesná výchova* a na druhém stupni také *Psaní* a *Člověk a svět práce*. V dobíhajícím vzdělávacím programu je jako volitelný předmět realizován předmět *Jazyková komunikace*. Realizaci cílů vzdělávacích programů a také cílů primární prevence sociálně patologických jevů podporuje školní klub s názvem *Zámeček*, který je otevřený nejen žákům školy a dětem DD, ale v rámci realizace dílčích cílů inkluzivního vzdělávání také dětem z obce. Nabízí zejména sportovní a výtvarné zájmové aktivity.

V hospitovaných hodinách byly u žáků rozvíjeny komunikační dovednosti, žáci dokázali své názory srozumitelně vyjádřit. Rozvoj těchto dovedností je podporován i uplatňováním prvků dramatické výchovy. Potřebná pozornost byla věnována vysvětlování neznámých slov. Žáci prokazovali dobré základy čtenářských dovedností. Jejich rozvoj je podporován i možností půjčovat si knihy ve školní knihovně, občasnou četbou denního tisku, při kterém získávají přehled o společenském dění, přínosem je rovněž spolupráce s knihovnami v Kladně a ve Slaném. Žáci přispívají do regionálního tisku, se sponzory komunikují přes facebook, v plánu od příštího školního roku je také vydávání vlastního časopisu. Základy čtenářství a jejich využívání pro získávání informací jsou podporovány také při práci s ICT. Rozvíjení matematické gramotnosti se opíralo zejména o prakticky zaměřené činnosti (měření, odhadování, manipulace s předměty). Pro rozvoj přírodovědné gramotnosti vyučující vhodně využívají podmínek v okolí školy (např. pozorování, vytváření herbářů, sběr léčivých bylin, péče o školní zahradu a pozemek včetně pěstování vlastních plodin). Žáci dodržovali nastavená pravidla. Většina z nich byla po schopna pracovat podle pokynů samostatně. Pedagogům se dařilo kompenzovat kolísání pozornosti žáků vhodným střídáním činností. Pozitivem bylo uplatňování mezipředmětových vztahů a seznamování žáků s místní kulturou. Při rozvíjení sociálních dovedností a finanční gramotnosti žáků škola spolupracuje s o. p. s. Rozmarýna. Sociální kompetence žáků úspěšně rozvíjí také organizováním různých, zejména sportovních aktivit společně

s běžnými základními školami. Díky této spolupráci mají žáci možnost navazovat kontakty s dětmi z rodin. V rámci tzv. spoluprávy, která funguje společně pro školu i DD, se daří žáky vést ke spoluzodpovědnosti za svá rozhodnutí; např. navrhují program mimoškolní činnosti, doplnění vybavení školy či DD apod. Činnost spoluprávy se rovněž podílí na minimalizaci rizik spojených s výskytem sociálně patologických jevů. Do výuky jsou zařazovány i prvky muzikoterapie a arteterapie. V rámci rozvíjení pohybových dovedností žáků škola realizuje pracovní terapii a prvky zdravotní tělesné výchovy jako prevenci zdravotního oslabení. Příležitost k rozvoji má škola ve větším uplatňování aktivizujících metod. Pozitivem je, že začíná inovovat vzdělávací proces zaváděním projektové výuky (tematicky zaměřené projektové dny). Atmosféra ve třídách byla vstřícná, spolupracující, přístup pedagogických pracovníků empatický. Využívání didaktických pomůcek je účelné.

Primární prevence sociálně patologických jevů vychází ze specifík školy, resp. všech činností, které právnická osoba vykonává, a je realizována v účinné spolupráci s vychovateli DD. Vzdělávání v oblasti vytváření bezpečných podmínek pro vzdělávání a uvedené prevence je intenzivní a zúčastňuje se ho celý pedagogický sbor. Právnická organizace má nastavené postupy pro řešení jednotlivých typů rizikového chování, její vnitřní předpisy stanovují také další bezpečnostní pravidla. Ve věci šetření výskytu rizikového chování a přijímání opatření jsou pedagogové důslední, přijatá opatření jsou evidována a je vyhodnocována jejich účinnost. V případě potřeby spolupracují s věcně příslušnými organizacemi (Policie ČR, odbor sociálně-právní ochrany dítěte). Žáci jsou prokazatelně poučováni o bezpečném chování, po celou dobu jejich pobytu ve škole je nad nimi stanoven dohled, jeho vykonávání pedagogy ředitel kontroluje. O dobré účinnosti tohoto systému svědčí nulová nebo téměř nulová míra školní úrazovosti v hodnoceném období.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Ředitel příspěvkové organizace byl do funkce jmenován na základě výsledků konkurzního řízení, příslušné studium managementu absolvoval. Stanovil funkční organizaci provozu příspěvkové organizace, která je založena na velmi úzké spolupráci školy a dětského domova. Uvedená součinnost pozitivně ovlivňuje sjednocování vzdělávacích a výchovných cílů a postupů učitelů a vychovatelů.

Ředitel vydal ŠVP ZŠsp, který je po dílčích formálních úpravách realizovaných v průběhu inspekce zpracován v souladu se školským zákonem i příslušným rámcovým vzdělávacím programem. S ohledem na skladbu žáků je vydán podle prvního dílu rámcového vzdělávacího programu pro ZŠsp zaměřeného na vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením. Učební plány ŠVP i dobíhajícího vzdělávacího dokumentu jsou plněny.

Ve vzdělávacím programu ZŠsp se vzdělávají žáci se středně těžkým mentálním postižením i žáci s LMP. Žáci s LMP byli do tohoto programu převedeni před hodnoceným obdobím, případně před nabytím účinnosti školského zákona. V hodnoceném období bylo převádění žáků do vzdělávacího programu ZŠsp v souladu s právními předpisy. Pozitivem je, že škola spolupracuje se ŠPZ při změně vzdělávacích potřeb žáka nejen v souvislosti s jeho převedením do vzdělávacího programu ZŠsp, ale i z toho programu do vzdělávacího programu pro žáky s LMP. V tomto školním roce žákům s velmi dobrými výsledky doporučila vyšetření ve ŠPZ. To změnu jejich vzdělávacích potřeb potvrdilo. Od školního

roku 2011/2012 bude žák, jehož zákonný zástupce se změnou souhlasil, vzděláván podle vzdělávacího programu pro žáky s LMP. Žáci s LMP byli ve školních rocích 2008/2009 a 2009/2010 nesprávně uváděni ve statistických výkazech jako žáci se středně těžkým mentálním postižením (porušení § 28 odst. 5 školského zákona). Pro tento školní rok škola na základě výsledků vnitřní kontroly přijala opatření a počty žáků podle stupně mentálního postižení ve statistickém výkazu uvedla v souladu se skutečností.

O přestupu žáka do ZŠsp z jiné školy ředitel rozhodoval v souladu s právními předpisy. Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání byla ve sledovaném období dodržována, vyjma hodnocení žáků na vysvědčení; žáci vzdělávající se v dobíhajícím vzdělávacím programu nebyli na vysvědčení hodnoceni z volitelného předmětu *Jazyková komunikace* (porušení § 15 odst. 2 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších změn). Tento nedostatek škola sama identifikovala a od tohoto školního roku i tuto povinnost naplňuje. Rizika zjištěná ve školním řádu lze odstranit, chybí v něm pravidla pro udělování pochval a jiných ocenění a ukládání napomenutí a důtek (porušení § 17 vyhlášky č. 48/2005 Sb.). Dokumenty, které má škola za povinnost zveřejňovat na přístupném místě ve škole, byly v době konání inspekce zveřejněny. V organizaci vzdělávání nebyly zjištěny nedostatky.

Evaluační zpráva příspěvkové organizace byla velmi kvalitním podkladem pro zpracování výroční zprávy o její činnosti, obsahuje všechny povinné oblasti. Je v ní vyhodnocena účinnost opatření přijatých při předchozím vlastním hodnocení a následně navržena potřebná opatření ke zlepšení; z tohoto hodnocení vychází i vize školy. Strategickými prioritami jsou podpora kurikulární reformy a vytváření odpovídajících materiálních a personálních podmínek pro její realizaci, v součinnosti s DD a školním klubem maximální možná socializace žáků v návaznosti na osvojené dovednosti. Vedení školy systematicky realizuje zlepšování materiálních podmínek. Aktuálně jsou zřizovatelem přislíbeny finanční prostředky na opravu fasády. Kmenové třídy ZŠsp jsou vybaveny výškově stavitelným žakovským nábytkem; chybějící vybavení dalším speciálně upraveným nábytkem není, vzhledem k diagnózám žáků, aktuálně rizikem. Využívána je také tělocvična, odborné pracovny (dílna, žakovská knihovna, cvičná kuchyňka s keramickou dílnou), prostory „Zámečku“ a vlastní dvůr, hřiště a zahrada. Další zlepšení vybavení speciálními didaktickými pomůckami by ale bylo pro školu přínosem. Místnost s audio a video technikou a relaxačními míči je účelně využívána k relaxaci nebo individuální práci žáků s asistentem pedagoga. Výpočetní techniku mají žáci k dispozici pouze v počítačové učebně, v plánu je v příštím školním roce vybavit každou třídu PC s přístupem k internetu. Především při projektových dnech ZŠsp využívá interaktivní tabuli a multimediální zařízení umístěná v učebnách ZŠ praktické. Zázemí pro učitele (sborovna) i administrativu je na požadované úrovni. V obou třídách je pro žáky zajištěn pitný režim.

Ve sledovaném období činil podíl kvalifikovaně odučených hodin jen cca 25 %. Výhled na dílčí pozitivní změnu je v aktuálně realizovaném studiu jedné z učitelek. Toto dlouhodobé personální riziko se managementu daří částečně minimalizovat prostřednictvím dalšího vzdělávání pedagogů (dále DVPP). Příležitost ke zlepšení je ale v jeho větším zaměření na nové trendy v oblasti speciální pedagogiky a modernizaci výukových metod. Také získání dalších kvalifikačních předpokladů pro vykonávání specializovaných činností některými z pedagogů by bylo přínosem. Funkci výchovného poradce a kvalifikovaného koordinátora ICT zajišťuje ředitel školy, v rámci vykonávání těchto činností úzce spolupracuje s metodikem prevence. Pozitivem je, že se soustavně vzdělává v oblastech zaměřených na podporu vzdělávací reformy (řízení školy a legislativa, příprava a realizace projektů, zavádění RVP do praxe i využívání ICT ve výuce). Škola využívá i možnosti bezplatných

nabídek DVPP realizovaných Vzdělávacím zařízením Středočeského kraje. Realizace dobíhajícího vzdělávacího dokumentu a zavádění ŠVP pro ZŠsp do praxe jsou i přes uvedená rizika v personálním zabezpečení výuky na požadované úrovni.

Základním zdrojem financování činnosti školy jsou finanční prostředky ze státního rozpočtu a prostředky od zřizovatele, který přispívá pouze na její běžný provoz. Tyto základní finanční zdroje se příspěvkové organizaci daří doplňovat z rozvojových programů MŠMT a projektů Středočeského kraje. Získala tak další finanční prostředky, které použila ke zvýšení nenárokových složek platu pedagogů a nárokových složek nepedagogických pracovníků nebo k úhradě ostatních neinvestičních nákladů (např. nákup interaktivní tabule) a na částečné dofinancování platů asistentů pedagoga. Ani tyto finanční prostředky ale nepokryly celkovou výši platu asistentů, a proto tuto chybějící částku škola uhradila ze svého rozpočtu. Pozitivní je, že je úspěšná při oslovování sponzorů, od kterých získává významnou věcnou i finanční podporu. Škole byl také schválen projekt *EU - Peníze školám*, který jí v budoucnu umožní v každé třídě využívat multimediální techniku. V roce 2009 příspěvková organizace obdržela investiční dotaci na obnovu kulturní památky zámečku Šternberk (viz výše uváděný „Zámeček“), kde pracuje školní klub. Finanční podmínky zatím umožňují realizaci ŠVP na požadované úrovni.

Závěry, celkové hodnocení školy

- a) Právnícká osoba Dětský domov a Základní škola, Ledce 55 vykonává činnost v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení.*
- b) Školní vzdělávací program ZŠsp je zpracován v souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem a školským zákonem.*
- c) Základní škola speciální věnuje pozornost vytváření bezpečných podmínek pro vzdělávání. Na požadované úrovni rozvíjí kompetence žáků, vychází přitom z jejich individuálních předpokladů pro vzdělávání. Průběh vzdělávání je na požadované úrovni, pozitivem je individualizace vzdělávacích cílů a také výrazná spolupráce se školami hlavního vzdělávacího proudu. Příležitost k rozvoji má ve větším uplatňování aktivizujících metod výuky.*
- d) Přijímání žáků ke vzdělávání do ZŠsp bylo v hodnoceném období v souladu s právními předpisy. Příkladem dobré praxe je, že škola pružně reaguje na změnu vzdělávacích potřeb žáka. V souvislosti s tím iniciuje jeho vyšetření ŠPZ a následné převedení do vzdělávacího programu odpovídajícího vzdělávacím potřebám žáka (vzdělávacího programu „nižšího“ nebo „vyššího“ typu).*
- e) Chybné uvádění vyššího počtu žáků se středně těžkým mentálním postižením než byla skutečnost ve statistických výkazech ve školních rocích 2008/2009 a 2009/2010 škola od školního roku 2010/2011 neopakuje. Tento nedostatek a nedostatek v hodnocení žáků na vysvědčení odstranila na základě výsledků vnitřní kontrolní činnosti.*
- f) Nedostatky ve školním řádu (v části pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání) lze odstranit ve stanovené lhůtě.*
- g) Přetrvávající riziko v personálním zajištění výuky se škole daří ve velké míře minimalizovat prostřednictvím DVPP, v jeho zaměření na nové trendy ve speciální pedagogice má ale škola příležitost pro větší inovaci výukových metod. Materiální i finanční předpoklady umožňují realizaci vzdělávacích dokumentů. Úspěšné*

získávání dalších finančních zdrojů přispívá ke zlepšování personálních a zejména materiálních podmínek pro vzdělávání.

Česká školní inspekce v souladu s ustanovením § 11 písm. f) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, ve lhůtě do 31. srpna 2011 požaduje podání písemné zprávy o odstranění zjištěných nedostatků uvedených v bodě f). Zprávu zašlete na výše uvedenou adresu, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.s@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 00 Praha k rukám PaedDr. Jitky Kozákové, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.s@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a ve Středočeském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Praze dne 9. června 2011

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

PaedDr. Jitka Kozáková, školní inspektorka

Jitka Kozáková, v. r.

Mgr. Šárka Kuželová, školní inspektorka

Šárka Kuželová, v. r.

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Ledcích dne 21. června 2011

(razítko)

Mgr. Roman Pejša, ředitel Dětského domova a Základní
školy, Ledce 55

Roman Pejša, v. r.

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.